

## ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ ДОНЕЧЧИНИ ЯК БАЗА ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

*Гнатюк Родіон Олександрович,*

*студент 2 курсу спеціальності «Туризм»,*

*Академія праці, соціальних відносин і туризму, м. Київ, Україна,*

*e-mail: rodion.gnatyuk@gmail.com*

*Сокол Тетяна Георгіївна,*

*к.пед.н., доцент,*

*доцент кафедри спеціальних туристичних дисциплін,*

*Академія праці, соціальних відносин і туризму, м. Київ, Україна,*

*e-mail: tgsspectour@gmail.com*

Туристичний бізнес є важливою галуззю економіки невиробничої сфери і має для густонаселеного промислового Донбасу особливу значимість. Нині на Донеччині точаться запеклі бої, більшість її території окупована загарбниками. Але з часом, постане питання його відновлення. І в цьому відношенні велике значення ми надаємо розвитку туризму в регіоні.

Донеччина має величезні можливості для розвитку туризму: видатні гідрологічні, геологічні та біологічні пам'ятки природи, багате історичне минуле краю, численні пам'ятки історії та культури, курортні комплекси, десятки унікальних виробництв.

Для багатьох Донеччина вважається суто промисловим чи шахтарським краєм. Але це не так. Саме тут, на Сході України – неперевершена степова природа, унікальні пам'ятки культури та історії, які варто подивитися, щоб більше дізнатися про Донбас.

В області нараховується 70 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 17,7 тис. га, в тому числі два філіали Українського степового заповідника – "Хомутівський степ" і "Крейдяна флора". На півночі Донецької області (історична Слобожанщина) знаходиться пам'ятка природи – Крейдяні гори (Святі гори, Дивні гори). Цей край хвойних лісів і голубих озер називають "донецькою Швейцарією" [1].

Неповторна природа Донецького краю представлена ландшафтними парками. Той, хто любить тишу, запах ковилу та первозданну природу, із задоволенням відвідає Хомутівський степ, ландшафтні парки «Клебан–Бик» та «Меотиду». Рослини, що там збереглися, занесені до Червоної книги України. Територія парків підходить для сімейного відпочинку на лоні природи. На Солоних озерах у Слав'янську можна не тільки відпочивати, але й лікуватися.

На берегах Сіверського Донця розташувався природний парк «Святі гори». Рослинність парку «Святі гори» має велику наукову цінність, певна її частина занесена до Червоної книги України, причому 20 із них росте саме на цій території, серед них – мілова сосна. На території Святих гір живуть

256 видів тварин, у т.ч. рідкісних. У 2008 р. Крейдяні гори Святогір'я були занесені в ТОП-100 Всеукраїнського конкурсу «Сім природних чудес світу». І в майбутньому вони можуть бути подані до включення у список пам'яток ЮНЕСКО.

На території колишнього Свято-Успенського монастиря був заснований Святогірський історико-архітектурний заповідник. Головний скарб комплексу – Свято-Успенська Святогірська лавра, заснована в XIII ст. На горі біля Лаври стоїть монументальна скульптура Артема – єдиний пам'ятник радянського минулого, що не підпав під декомунізацію через те, що охороняється ЮНЕСКО [2].

До рекреаційних ресурсів області належать морське узбережжя, м'який клімат, лікувальні грязі (слов'янські солоні озера Ріпне, Сліпне, Вейсове). Основними рекреаційними центрами тут є: Маріуполь, Слов'янськ, Слов'яногірськ. У галереях карстових порожнин і колишніх соляних шахт розмістився унікальний спелеосанаторій м. Соледача.

У с. Прелесне Слов'янського району Донецької обл. розташований музей народної архітектури, побуту та дитячої творчості. Комплекс знаходиться під відкритим небом та включає в себе сільське подвір'я XIX ст.: вітряк, хату, комору, ковальня, колодязь, вулики. Тут відкрита експозиція зі зразками народної творчості Солобожанщини, а також єдиний в Україні музей дитячої творчості. Сворення музею розпочалося в 1983 р. завдяки ентузіастам, що збирали предмети побуту під час етнографічних експедицій зі всієї округи.

Посеред степу Володарського району розташоване унікальне творіння природи – Кам'яні могили. Два мільярди років тому тут було виверження вулкану, після чого залишилися скелі, висотою 70 м. Територію заповідника оточують два кільця курганів діаметром 9 та 18 м, деякі з них були поховальними. Учені знайшли тут багато наскельних малюнків та надписів різних часів. Також серед степу встановлені давні скульптури – кам'яні баби. Ця місцевість здавна вважається «місцем сили», має як сакральне, так і велике історико-культурне значення і може бути запропонована до включення у Список світової спадщини ЮНЕСКО.

Державним агентством розвитку туризму України було розпочато програму «Мандруй Україною». В її рамках Управління культури і туризму облдержадміністрації визначило туристичні магніти Донеччини, якими стали заповідник «Кам'яні могили», Білокузьминівські крейдяні скелі, Святогірська Лавра, соляні шахти Соледача і завод шампанських вин Artwinery [3].

У серпні з метою їхньої популяризації було проведено концертну програму за участі етно-фолк-рок гурту «THE DOOX» у Святогірську та туристично-мистецька акція «Магніти Донеччини. Крейдяні скелі Білокузьминівки» на території Костянтинівської територіальної громади.

На жаль, через окупацію частини Донецької області певні пам'ятки культури та історії є наразі недосяжними. Але війна врешті-решт скінчиться,

і згодом можна буде познайомитися з іншими унікальними перлинами Донеччини.

**Список використаних джерел:**

1. Туристичні пам'ятки. URL: <https://dn.gov.ua/oblast/turistichni-pamyatki>
2. Туризм на Донеччині. URL: [https://tourlib.net/statti\\_ukr/doneck.htm](https://tourlib.net/statti_ukr/doneck.htm)
3. Державне агентство розвитку туризму України: офіц. сайт. URL: <https://tourism.gov.ua>